

Priprava: Liljana Vogrinec
Foto: Miran Kambič

PLEČNIKOV POKLON LESENI GRADNJI

Sklad arhitekta Jožeta Plečnika je letos ocenil, da je Hiša na Bledu tista, ki bo nosila častno Plečnikovo medaljo za Hiši na Bledu. Arhitekturna zasnova te pritlične hiše, ki je s svojo leseno zasnovo skladno umeščena v kompleks blejske domačije in se na vrt odpira z velikimi panoramskimi okni, je nastala pod arhitekturno taktirko **Nava arhitektov**, za izvedbo pa je poskrbela ekipa **Mihe Bogataja** iz podjetja Ekoart. Pogovarjali smo z obojimi.

Ne moremo mimo občutka, da je bilo pri zasnovi hiše vloženih veliko čustev in osebne note ter da je bilo razvijanje ideje o zasnovi in detajlih pospremljeno s pričakovanji, ki gredo izven vsakdanjih okvirov. Se motim?

Nava arhitekti: Hiša je bila zasnovana v želji po ohranjanju kvalitete prostora v katerem stoji. Ohranili smo stare objekte skednja in delavnice in hišo umestili v prostor tako, da skupaj s temi objekti tvori dvorišče z lipo. Mikrourbanizem tako povzema tradicionalno

zasnovo domačije. Teško bi se strinjal, da je bil proces projektiranja izven vsakdanjih okvirjev. Ključno je bilo zaupanje, ki smo ga zgradili z naročniki. Na tak način smo lahko skupaj razvijali idejo, ki se je ves čas malo spreminjala in vodila k rezultatu, ki ga vidimo. Na to je vplivalo veliko faktorjev

M. Bogataj: Res je bila zasnova objekta zelo subtilna. Odnos naročnika, umestitev objekta v sklopu ranča za konje ter ideja o izvedbi objekta kot »parafraza« skednja so bile kot začrtana pot. Nam je bil projekt velik izziv in želja.

Hiša že na prvi pogled odraža iskren odnos stanovalcev do narave. Kako je potekala interakcija med vami in naročnikom?

Nava arhitekti: Sprva smo načrtovali prenovo obstoječe manjše hiše in se ob meritvah spoznali z načinom življenja naročnikov, ki je kot ste omenili, zelo povezan z naravo. Hiša je samo streha, življenjski prostor pa se razteza enakovredno po celotni parceli. V prvih zasnovah smo se trudili iz obstoječega uresničiti potencial prostora in ugotovili, da bi bila poraba sredstev enaka kot pri rušitvi in novogradnji, kvaliteta pa v slednjem primeru neprimerno boljše. Proces načrtovanja je vseboval predvsem veliko sestankov, kjer smo se pogovarjali o njihovih željah in to usklajevali z našo idejo sodobne interpretacije hiše na podeželju.

M. Bogataj: Z naročniki smo se že na prvem sestanku »ujeli«. Ideje arhitekta in naročnikove želje smo poskusili v največji meri upoštevati, da bi dobili zelen izdelek. Mislim, da je tak izdelek uveden le na način dobrega sodelovanja in pozitivne energije na projektu. Vsi smo se trudili za še tako majhen detajl, da smo se držali začrtanega.

Les je material, ki prevladuje tako v zunanosti kot notranosti. Je to bila eksplicitna želja naročnika?

Nava arhitekti: Les je bil izhodišče in glavna želja naročnika. Želel si

je hišo grajeno iz naravnih materialov, mi pa smo si to vzeli za izziv in se odločili izkoristiti vse potencialne, ki jih takšna gradnja omogoča. Po zaključeni fazi izvedbenega načrta smo iskali izvajalca, kar se je izkazalo za težjo nalogo kot smo pričakovali, saj se avtorskih detajlov, ki smo jih razvili, marsikdo ni želel lotiti oz jih je želel spreminjati. Vsekakor moram na tem mestu izpostaviti Miho Bogataja iz podjetja Ekoart hiše, ki je imel znanje in željo po odlični izvedbi, predvsem pa osebni odnos do svojega dela in lesa. Brez takšnega sodelovanja rezultat ne bi bil enak.

M. Bogataj: Celotna konstrukcija objekta je postavljen iz našega lastnega sistema, ki mu pravimo IQWOOD masivna gradnja. To so masivni leseni elementi, ki so s pomočjo moznikov sestavljeni v stenske velikoformatne plošče. In vse to povsem brez lepil. 100-odstotni les, ki s približno 125 kosov bukovih moznikov/m² daje togo steno. Testirali smo sistem na Gradbenem inštitutu ZRMK in v Nemčiji ter pridobili tudi CE certifikat. Ta sistem je tudi takoj prepričal naročnika. Želel je sodobno, toplo hišo, povrhu vsega nam je uspelo izvesti tak objekt tudi povsem naraven. Iqwood stene, lesene obloge zunaj in znotraj ter konopljen izolacija so kombinirani z betonskimi »terac« tlaki. Vse naravno, brez lepil ali aditivov. Prvotno naj bi v notranjosti kombinirali les in ilovico, vendar se je po postavitvi konstrukcije ugotovilo, da bo lesena notranjost boljše izbira. Objekt je res vrhunski in povsem naraven.

Osnovna nit tokratne revije so predsodki o lesu. Se je naročnik kdaj »spotaknil« obnje, ste z njim imeli v kateri fazi snovanja kakšno debato o morebitnih predsodkih o lesu?

Nava arhitekti: Ne. Naročnik je sam večkrat poudaril, da je les živ material, da ga je včasih potrebno na mestih zamenjati, in da se z leti spreminja. Tega se je zavedal, hkrati pa je treba poudariti, da je les lahko večeren material. Z manjšimi popravili in menjavami je ta hiša na dolgi rok manj zahtevna za vzdrževanje kot klasično grajena. Ljudje smo v zadnjem času pozabili kaj pomeni skrbeti za svoje imetje. Pretirana praktičnost nas siromaši in žene v popolno ignoranco do sveta okoli nas, vendar mislim, da se tudi to počasi spreminja na bolje.

M. Bogataj: Naši naročniki so večinoma že poučeni in povsem odločeni, da bo njihova hiša lesena. Mnenje investitorjev, da je lesena hiša kakovostna, se je v zadnjih petih letih precej izboljšalo in večina, ki se za to odloči, ne dvomi več o tem.

Plečnikova nagrada je zagotovo velika potrditev vašemu delu. Vam le-ta prinaša večje koristi na domačih tleh ali bolj v tujini?

Nava arhitekti: Plečnikova nagrada je priznanje stroke našemu delu, ki pa po mojem mnenju ne bo vplivala na naše delo, vprašanje tudi ali jo bodo naročniki prepoznali kot kvaliteto. Odnos do arhitekture in našega dela je v Sloveniji zaradi več razlogov podcenjeno. Naročniki se ne zavedajo prihrankov in kvalitet, ki jih dobra arhitektura in premišljeni izvedbeni detajli prinesejo. Samo to omogoča natančne popise del s tem pa pravilno oceno investicije, ki je osnova za podpis pogodbe z izvajalci in garancija za vodenje investicije, da o kakovosti bivanja sploh ne govorimo.

M. Bogataj: Nam je vsekakor dobra referenca in potrditev, da smo na pravi poti. Objekt, kot je ta, težko izvedeš brez ogromno poglobljenega sodelovanja med arhitektom in naročnikom. Vsi zahtevni detajli zahtevajo že pred izvedbo veliko vloženega časa ter poseben angažma na projektu, ki ga težko finančno ovrednotiš. A ko je izdelek v svoji podobi končan, je to vse poplačano.

HIŠA NA BLEDU - PLEČNIKOVA MEDALJA ZA AKTUALNO REALIZACIJO 2017

Arhitektura: NAVA ARHITEKTI, d.o.o.

Statika: Ciril Bogataj u. d. i. g.

Sistem gradnje: iqwood+skeletni nosilci/varčna stena 15+20 cm

Poraba: 14.0kwh/m² na leto

Izolacija: konopljina volna na stenah in strehi

Prezračevanje/ogrevanje:rekuperacija + tč zrak voda, talno ogrevanje

Nepovratna sredstva Eko sklada, j. s.

Posebnost: fasada iz macesnovih polic

Stavbno pohištvo: M Sora, lesena; izdelana po avtorskih načrtih za detajle Nava arhitektov

Lokacija: Bled, Slovenija

Izvajalec: EKOART HIŠE, d.o.o., Info: www.ekoart.si

